

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

№162 Квітень
Травень
2019

Директор видання
Маргарита Юрченко

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх
Київ, 04053
тел. (44) 486 2878
(44) 486 2812

АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

АМУ: хроніка, події, коментарі

Створення міських агломерацій – ефективний шлях співробітництва та розвитку територіальних громад

У квітні-травні у Києві відбулася низка зустрічей та дискусій, присвячених фаховому огляду з питань врядування у містах-метрополіях (на прикладі Київського регіону)

стор. 3

Конференція «Стратегія розвитку Східного партнерства 2020» у Києві стала майданчиком для налагодження співпраці муніципалітетів Франції, Польщі та України

23-24 квітня у Києві відбулася франко-українсько-польська конференція з питань співробітництва між органами місцевого самоврядування

стор. 7

Життя українських міст

Київ, Львів, Дніпро, Чернігів, Вінниця, Тетіїв, Маріуполь, Шумська ОТГ, Олександрівська ОТГ

стор. 14

Консультації спеціалістів

Роз'яснює Аналітичний центр АМУ:

Децентралізація в освіті: повноваження ОТГ

стор. 26

Міське самоврядування за кордоном

Досвід європейських міст

стор. 30

ПУЛЬС РЕФОРМ

ПРАЦЮЮТЬ ФАХОВІ СЕКЦІЇ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

Мета – обговорення актуальних проблем галузі та шляхів їх вирішення, обмін досвідом практикуючих спеціалістів, формування пропозицій законодавчих змін

стор. 19

Актуальна тема

Головна мета децентралізації – підвищення якості послуг та ефективне використання ресурсів, - О.Слобожан

стор. 22

www.auc.org.ua

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

XV УКРАЇНСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ ФОРУМ ВІДБУДЕТЬСЯ В ОДЕСІ

Асоціація міст України проводить 18-20 червня 2019 року в Одесі XV Український муніципальний форум.

XV Форум продовжить багаторічну традицію АМУ збирати голів громад, урядовців, експертів та представників міжнародних організацій для обговорення нагальних питань місцевого самоврядування.

Програма Форуму передбачає три тематичні дні:**18 червня - День Діалогу з владою**

проводиться в рамках проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС)

19 червня - День Конгресу Ради Європи: «Посилення демократії та довіри на місцевому рівні в Україні»

проводиться в рамках проекту Ради Європи «Посилення демократії та довіри на місцевому рівні в Україні»

20 червня - День відкритого врядування та економічного розвитку українських міст

проводиться в рамках проекту «Партнерство для розвитку міст (ПРОМІС)», який АМУ впроваджує спільно з Федерацією канадських муніципалітетів

Асоціація міст України презентує видання

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ. 2018 РІК

Реформа місцевого самоврядування, розпочата у 2014 році, у 2018 році мала б вийти на новий якісний етап. На жаль, цього не відбулося. Протягом 2018 року не були прийняті ключові закони, необхідні для завершення децентралізації. В той же час, керівництво держави, визнаючи цю реформу найуспішнішою, оголосило рішучий курс на доведення її до логічного завершення не пізніше осені 2020 року. Зрозуміло, що втілення цього курсу в життя значною мірою залежатиме від результатів президентських та парламентських виборів 2019 року.

Показники місцевих бюджетів свідчать про позитивні тенденції розвитку фінансової спроможності органів місцевого самоврядування. Але 2018 рік відзначився значним посиленням фінансової залежності сільських, селищних, міських рад від рішень органів влади обласного рівня.

Про це та інші події в різних сферах діяльності місцевого самоврядування можна дізнатися з щорічного дослідження «Стан місцевого самоврядування. 2018 рік».

Починаючи з 2010 року, Асоціація міст України за підтримки USAID, спочатку в рамках Проекту ДІАЛОГ, а потім – Проекту ПУЛЬС, здійснює моніторинг стану місцевого самоврядування, результати якого публікуються у щорічних звітах.

Звіт «Міське самоврядування в Україні. 2018 рік» традиційно адресується органам місцевого самоврядування, органам державної влади, науковцям, журналістам, громадськості.

Видання «Міське самоврядування в Україні у 2018 році» доступне на сайті АМУ www.auc.org.ua у розділі «БІБЛІОТЕКА»

Створення міських агломерацій – ефективний шлях співробітництва та розвитку територіальних громад

У квітні-травні у Києві відбулася низка зустрічей та дискусій, присвячених фаховому огляду з питань врядування у містах-метрополіях (на прикладі Київського регіону), підготовленого експертами Ради Європи. Організатором заходів виступила Асоціація міст України в рамках проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС) та Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні», у співпраці з Київської міською державною адміністрацією.

Можливості для співробітництва громад в містах-метрополіях

4 квітня у Києві відбувся семінар-практикум «Розвиток інструментів демократичного врядування, співробітництва громад в містах-метрополіях: виклики та можливості соціально-економічного розвитку Київського регіону».

Головною метою заходу було обговорення перспектив та моделі партнерства громад Київської метрополії. Також учасники напрацьовували пропозиції для плану заходів з налагодження співробітництва між громадами. У семінарі взяли участь міські та селищні голови громад Київської області, представники Київської міської державної адміністрації, народні депутати, науковці, вітчизняні та міжнародні експерти.

Відкрив роботу семінару Виконавчий директор Асоціації міст України **Олександр Слобожан**: «Ми постійно працюємо над такою непростою темою, як співробітництво громад в містах-метрополіях на наших глобальних заходах, а на нинішньому заході вже перейшли у формат предметного обговорення. Хочу звернути увагу, що сьогодні ми відпрацюємо пропозиції, які ляжуть в основу звіту та плану заходів з налагодження співробітництва між громадами, зокрема, в ті угоди про співпрацю, які вони сьогодні укладають між собою. Цей план стане путівником для інших муніципалітетів як на шляху створення агломерацій, так і пошуку інших ефективних форм співробітництва. Сьогодні АМУ об'єднує 760 міст, сіл, селищ та ОТГ, в яких проживає 80% населення України, тому очевидно, що перед нами стоїть надважливе завдання».

Також учасників привітала Голова Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні» **Сільвія Іванова**, яка висловила сподівання, що цей захід стане корисним для громад.

В обговоренні теми «Практика розробки і застосування законодавства в галузі демократичного врядування, співробітництва територіальних громад в містах-метрополіях: український та міжнародний досвід» взяли участь: народний депутат України, член парламентського Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Любомир Зубач, директор Проекту USAID ПУЛЬС «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» Ігор Парасюк; експерт Ради Європи (Велика Британія) Пол Хілдрет.

Директор Проекту ПУЛЬС **Ігор Парасюк** у

презентації визначив поняття «агломерація». Він підкреслив важливість створення агломерацій для економічного і просторового розвитку міст та регіонів і зупинився на прикладах моделей агломерацій, створених навколо великих міст у різних країнах. Також І. Парасюк проаналізував можливості спільного розвитку громад в Україні у світлі децентралізаційної реформи, що нині триває.

Любомир Зубач зазначив, що агломерації є важливим механізмом активізації економічного розвитку країни, оскільки це дає можливість для залучення інвестицій. Народний депутат звернув увагу, що в Україні навколо великих міст природньо утворились агломерації, однак на сьогодні відсутній законодавчий акт, яким було б врегульовано принципи і механізми взаємодії територіальних громад в таких утвореннях та синхронізовано розвиток міста і навколишніх територій. У парламенті зареєстровано законопроект «Про міські агломерації» (№6743), яким пропонується запровадити механізм створення міських агломерацій із збереженням статусу суб'єктів місцевого самоврядування усіма суб'єктами агломерації.

У дискусії на тему «Виклики та можливості планування соціально-економічного розвитку регіонів (на прикладі м. Київ та інших європейських міст)» взяли участь: заступник Голови Київської міської державної адміністрації **Марина Хонда**; професор Страсбурзького університету, експерт Ради Європи (Франція) **Робер Герцог**; начальник КО «Інститут Генерального плану міста Києва» **Сергій Броневицький**; заступник директора з наукової роботи – начальник центру геоінформаційних систем ДП «Українського державного науково-дослідного інституту проектування міст «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М. Білоконя **Юрій Палеха**.

Далі робота семінару-практикуму продовжилася у форматі світового кафе. Учасники обговорювали такі питання:

- мережа закладів охорони здоров'я міста Києва та Київської області, зокрема системи екстреної медичної допомоги;
- нормативно-правове регулювання співробітництва територіальних громад міста Києва та Київської області;
- транспортна інфраструктура;
- інженерна інфраструктура – об'єкти спільних інтересів територіальних громад міста Києва та Київської області;
- мережа дошкільних і шкільних закладів міста Києва та Київської області.

Після дискусій у робочих групах модератори презентували результати та рекомендації для політики, зокрема щодо моделі координації співробітництва громад.

Віталій Кличко обговорив з представниками Ради Європи питання створення Київської агломерації

16 травня Мер Києва **Віталій Кличко** обговорив з членами групи фахового огляду Ради Європи з питань врядування у містах-метрополіях тему створення Київської агломерації та подякував за проведену Офісом Ради Європи роботу.

Мер нагадав, що столична влада спільно з Асоціацією міст України замовила у Офісу Ради Європи в Україні

фаховий огляд щодо визначення організаційно-правових засад створення Київської агломерації і функціонування місцевого самоврядування в регіоні.

«Питання створення міської агломерації сьогодні особливо актуальне для Києва. Оскільки тільки в такому форматі співпраці можливе ефективне вирішення спільних питань соціально-економічного розвитку столиці та суміжних територіальних громад Київської області. Зокрема, таких гострих, як транспортне сполучення передмість зі столицею в години пік, перенесення промислових об'єктів за межі столиці, екологічної безпеки, інженерної інфраструктури та розвитку соціальної інфраструктури приміської зони», - сказав Кличко.

Мер Києва висловив сподівання, що проведена спільно з Офісом Ради Європи в Україні та Асоціацією міст України робота дозволить отримати ґрунтовний висновок щодо перспектив створення Київської агломерації. А також - конкретні рекомендації щодо вдосконалення відповідного законодавства.

«Наступним нашим кроком має стати напрацювання проекту Закону України «Про агломерації» і більш інтенсивне співробітництво територіальних громад на принципі рівноправ'я і взаємовигоди. Перекоаний, що агломерація допоможе не тільки вирішити проблемні питання соціально-економічного розвитку, а й окреслить його перспективи на багато років вперед», - підкреслив Кличко.

У коментарі журналістам він зазначив, що процес створення Київської агломерації потребує декількох років.

Представник Секретаріату Ради Європи **Даніель Попеску** зазначив: «Питання створення великих муніципальних агломерацій є надзвичайно важливим не тільки для України, а й для більшості країн. Немає моделей, є широкий діапазон різних можливостей, які муніципалітети у вашій ситуації мають схвалити. Немає стандартів чи зобов'язань. Є лише досвід, яким можна скористатися. І ми тут не для того, щоб здійснювати моніторинг чи щось критикувати, наше завдання - поділитися корисним досвідом різних країн».

Представники органів місцевого самоврядування Київщини обговорили шляхи налагодження співробітництва громад в містах-метрополіях

Учасники робочої групи – міські та селищні, сільські голови Київської області. У заході взяв участь голова Київського регіонального відділення АМУ Бучанський міський голова **Анатолій Федорук**.

Під час зустрічі учасники обговорили перспективи та моделі партнерства громад Київської метрополії, вдосконалення проекту закону про міські агломерації з метою налагодження рівноправного і взаємовигідного співробітництва.

Представники країн-членів Ради Європи та українські експерти обговорили перспективи створення Київської агломерації

17 травня відбулася робоча зустріч представників країн - членів Ради Європи, експертів та представників Ради Європи з українськими експертами у сфері розвитку місцевого самоврядування. У роботі заходу взяв участь Директор Проекту ПУЛЬС **Ігор Парасюк**.

Учасники дискусії: **Якоб Ріхтер**, керуючий справами Гамбурзької метрополії (Німеччина), **Марко Орландо**, директор Національної асоціації Італійських муніципалітетів (Італія), **Артур Тусінскі**, мер міста Подкова Лесна, **Шарлот Адан**, директор Charlie Adan Executive Ltd., **Пол Хілдрет**, дослідник школи містобудування Бартлет, Лондонський університет, **Маркіян Дацишин**, експерт програми Ради Європи, **Сільвія Іванова**, Голова Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні», **Олександр Сергієнко**, директор «Інституту міста», **Тетяна Криштоп**, радник з питань просторового планування розвитку територій, експерти ДІПРОМІСТА.

Головна мета зустрічі - обговорення актуальності та своєчасності створення Київської агломерації у зв'язку з незавершеним першим етапом реформи децентралізації та положень законопроекту «Про агломерації».

Ігор Парасюк наголосив на необхідності проведення інформаційної кампанії для роз'яснення поняття агломерації та доцільності залучення українського бізнесу до процесу із створення агломерації. Також він підкреслив потребу у створенні відповідного законодавчого поля.

Результатом фахового огляду Ради Європи з питань врядування у містах-метрополіях стануть конкретні рекомендації щодо вдосконалення законодавства.

Конференція «Стратегія розвитку Східного партнерства 2020» у Києві стала майданчиком для налагодження співпраці муніципалітетів Франції, Польщі та України

23-24 квітня у Києві відбулася франко-українсько-польська конференція з питань співробітництва між органами місцевого самоврядування. Захід організовано Асоціацією міст України, Французькою асоціацією Ради європейських муніципалітетів та регіонів, Міністерством закордонних справ Франції, Асоціацією польських міст та проектом PLATFORMA у співпраці з Посольством Франції в Україні.

У заході взяли участь представники Посольства Франції в Україні, Міністерств закордонних справ України та Франції, Асоціації міст України, Французької асоціації Ради європейських муніципалітетів та регіонів, Асоціації польських міст, делегації ЄС в Україні, а також мери, заступники та радники міських голів, депутати місцевих рад з України, Франції, Польщі, Молдови, Грузії, а також експерти проекту PLATFORMA та координатори міжнародних проектів.

Перша частина заходу пройшла у форматі зустрічі в Посольстві Франції в Україні за участі Посла Французької Республіки в Україні **Ізабель Дюмон**. Учасники обговорили стан та перспективи франко-українського партнерства. Пані Дюмон виступила з вітальним словом: «Співпраця між нашими країнами, особливо на місцевому рівні – це взаємна відповідальність обох сторін. Нам потрібно разом визначити, які її напрямки слід посилювати та відроджувати, та правильно розставити ключові акценти. Перш за все, треба розуміти, що усі великі справи починаються саме з ініціативи та взаємодії на місцевому рівні. Тому роль співпраці українських та французьких муніципалітетів важно переоцінити».

Виконавчий директор Асоціації міст України **Олександр Слобожан** у виступі нагадав, що трохи більше року тому був підписаний Меморандум про взаєморозуміння між Асоціацією міст України, Французькою асоціацією Ради європейських муніципалітетів та регіонів і Асоціацією польських міст: «Коли під час підготовки тексту Меморандуму я переглянув базу співпраці між українськими та французькими муніципалітетами, виявилось, що є більше сорока угод. І дуже важливо, що сьогодні тут зібралися як представники тих міст, що вже мають досвід співпраці з містами Франції, так і тих громад, які ще не отримали такого досвіду, але висловлюють велике бажання реалізовувати спільні проекти. Такі зустрічі, як сьогоднішня, великою мірою сприяють налагодженню українсько-французького партнерства». Виконавчий директор АМУ також зауважив, що співпраця між Україною та Францією має суттєве значення для успішної реалізації реформи з децентралізації, адже Конституційні зміни, передбачені в рамках цієї реформи, мають ввести посаду префекта, а цей досвід Україна запозичила саме у Франції. О.Слобожан наголосив, що співпраця українських громад та муніципа-

літетів Європейського Союзу – це не просто ефективний обмін досвідом, а й можливість налагодити результативну економічну співпрацю, вигідну для громад обох сторін: «Перед нами стоїть чудова можливість поглибити та розширити угоди з французькими громадами та знайти взаємовигідні точки перетину, а, враховуючи, що ще одним нашим надійним партнером є Польща, ця співпраця має транзитний

характер та велику перспективу».

Генеральний директор Французької асоціації Ради європейських муніципалітетів та регіонів **Крістоф Шаю** відзначив, що співпраця з Асоціацією міст України є дуже важливою для Французької асоціації Ради європейських муніципалітетів та регіонів і тому, коли виникали пропозиції співпрацювати з представниками Криму після його окупації, норми міжнародного права взяли гору і це не дозволило піти на запропоновані умови співробітництва з тимчасово окупованою територією України.

Перший секретар Міністерства закордонних справ України **Віталій Іващук** наголосив на важливості співпраці України та Франції та підкреслив, що цей захід стане міцною базою для її розвитку.

Директор делегації зовнішніх відносин з органами місцевого самоврядування Міністерства закордонних справ Франції **Патрік Одебер** відзначив, що потрібно посилювати довіру України та Франції щодо економічного співробітництва, і для цього варто укріплювати імідж України на міжнародному рівні.

Під час дискусії учасники дійшли висновку, що для посилення співробітництва між громадами на міжнародній арені, зокрема, між муніципалітетами Франції та України, треба включати у цей процес жителів громад та громадські організації. Крім того, було виокремлено основні напрямки співпраці, які потрібно посилювати: екологія та клімат; децентралізація; альтернативна енергетика та енергозбереження; ЖКГ; питання гендерної рівності; освітній і культурний обмін та туризм.

Також у ході зустрічі в Посольстві представники українських громад поспілкувалися з французькими партнерами. В обговоренні взяли участь мер Бердичева **Василь Мазур**, мер Славути **Василь Сидор**, мер Чугуєва **Галина Мінаєва**, мер Ружина **Віталій Жарський**, секретар Броварської міської ради **Петро Бабич**, а також заступники міських голів та представники місцевих рад Маріуполя, Одеси, Чернігова, Рівного та інших міст, які розповіли про досвід співпраці з громадами Франції та про плани щодо започаткування або посилення взаємодії.

У другій частині заходу у Київській міській раді відбулася Конференція «Стратегія розвитку Східного партнерства 2020». Учасники працювали у форматі двох круглих столів. Тема першого – «Екологія, клімат і енергія». Модератор – керівник проекту PLATFORMA **Олів'є Баумард**. В обговоренні взяли участь: член сенату Франції, рад-

ник муніципалітету (м. Нант) **Роман Дантес**; Славутський міський голова **Василь Сидор**; муніципальний радник (м. Орлеан) **Марі Кугні-Сегуїн**; національний експерт проекту «Угода мерів» **Оксана Кисіль**.

Тема другого круглого столу – «Децентралізація та місцеве самоврядування». Модератором виступив Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан**. Спікерами - Голова Комітету місцевого самоврядування та регіональної політики Сейму Республіка Польща **Анджей Макієвський**; муніципальний радник (м. Тур) **Антуан Гобер**; член комітету регіонів, радник (м. Магдебург) **Сьорен Хьорст**; мер

м. Капаклія, (Молдова) **Алексей Бусуойц**. Також в обговоренні взяв участь Голова Київського РВ АМУ, мер Бучі **Анатолій Федорук**.

У другий день конференції відбулося ще дві дискусії. Перша була присвячена темі «Гендерна рівність на місцевому рівні», її модерувала керівник проекту Ради Європи в Україні «Підсилення демократії та довіри на місцевому рівні в Україні» **Світлана Грищенко**. Спікерами виступили заступник мера м. Ренн, віце-президент Французької асоціації Ради європейських муніципалітетів та регіонів **Жозелін Боугад**; заступник директора проекту USAID ПУЛЬС **Наталія Лазаренко**; депутат Житомирської міської ради **Ірина Ярмоленко**; депутат муніципалітету м. Лагодехі **Саломе Гонгадзе**. Учасники обговорили тенденції європейського законодавства у сфері гендерних питань, діяльність Асоціації міст України щодо підтримки гендерної рівності на місцях та обмінялися досвідом.

«Розвиток економічного партнерства» – тема другої дискусії. Модерував її генеральний директор Французької асоціації Ради європейських муніципалітетів та регіонів **Кристоф Шаю**. Виступаючі: заступник Маріупольського міського голови **Сергій Орлов**; заступник директора Асоціації польських міст **Томаш Потканський**; президент компанії «Betan Ingénierie» **Жан Рош** та координатор проекту «Мери за економічне зростання» в Україні **Пітер Корсбі**. Учасники обговорили можливості реалізації спільних проектів з метою покращення економічного становища громад.

На завершення учасники подякували один одному за конструктивний діалог, а також наголосили, що такі зустрічі потрібно проводити частіше, оскільки обмін досвідом та живе спілкування – це запорука надійного та успішного партнерства.

МАРШРУТИ УСПІХІВ

Асоціація міст України впроваджує загальнонаціональну Програму обмінних візитів для представників органів місцевого самоврядування. Цикл щомісячних навчальних поїздок організовується в рамках Проекту ПУЛЬС, який реалізується за підтримки USAID. Головна мета - поширення кращих практик та успішного досвіду вирішення місцевих проблем та впровадження новацій, зокрема, завдяки зростанню місцевих бюджетів внаслідок децентралізації та отримання нових повноважень в процесі секторальної децентралізації.

Рівне ділилося досвідом створення ефективної системи енергозбереження

10-11 квітня відбувся навчальний візит на тему: «Досвід Рівненської міської ради у впровадженні енергоефективних заходів та створенні ефективної системи енергозбереження». Учасники: близько 30 представників міст з 17 областей України, – міські голови, голови об'єднаних громад, заступники міських голів, керівники міських управлінь ЖКГ, енергоефективності та економіки, енергоменеджери.

Виконавчий директор Рівненського РВ АМУ **Тетяна Грещук**, відкриваючи захід підкреслила, що Рівне серед перших міст в Україні почало впроваджувати проекти з енергозбереження і сьогодні вже має реальні результати економії.

Міський голова Рівного **Володимир Хомко**, привітавши учасників, представив успішні проекти і програми, спрямовані на енергоефективність та енергозбереження в житлово-комунальному секторі міста. На шлях енергоефективності Рівне стало 9 років тому. Мер відзначив, що спочатку людей просили почати модернізацію будинків та створювати ОСББ, а сьогодні вони вже роблять це за власною ініціативою, тому що хочуть брати участь у міських програмах енергоефективності. Такі програми місто співфінансує на умовах від 10/90 і до 50/50. Міський голова підкреслив, що у місті запроваджено стовідсотковий облік споживання енергоресурсів і тільки після встановлення повного обліку місто почало дійсно економити кошти.

Детальніше про механізм реалізації кожної з програм розповів заступник міського голови **Сергій Васильчук**. Максимальна кількість бюджетних коштів на реалізацію одного проекту становить 800 тис. грн на рік. Зокрема, фінансуються такі проекти, як капітальні ремонти, заміна та модернізація ліфтів, відновлення та встановлення систем протипожежного захисту будинків підвищеної поверховості, а також облаштування дитячих майданчиків.

Про Фонд енергоефективності України та можливості для органів місцевого самоврядування розповів експерт в Рівненській області з розвитку програми підтримки Фонду енергоефективності України **Михайло Лук'яник**. Голова Правління «Ради голів ОСББ м. Рівного», член Правління Всеукраїнської ради ОСББ **Роман Алексійчук**

Про Фонд енергоефективності України та можливості для органів місцевого самоврядування розповів експерт в Рівненській області з розвитку програми підтримки Фонду енергоефективності України **Михайло Лук'яник**. Голова Правління «Ради голів ОСББ м. Рівного», член Правління Всеукраїнської ради ОСББ **Роман Алексійчук**

та секретар Ради голів ОСББ м. Рівного **Галина Похильчук** розповіли про діяльність ОСББ та їх вплив на розвиток громади.

Після засідання учасники перейшли від теорії до практики – відвідали об'єкти інфраструктури міста, де вже впроваджені енергоефективні проекти, зокрема, модернізовані котельні, які працюють на новітньому обладнанні, школу №27, де реалізовано енергоефективні проекти, а також ознайомилися з діяльністю ОСББ «Маяк» та «Дружба» у сфері підвищення енергоефективності.

Наступного дня головною темою засідання став досвід роботи Рівного у сфері енергоменеджменту та енергоаудиту. Програму облаштування житлових будівель міської ради приладами обліку і регулювання тепла, встановлення датчиків споживання, а також досвід утеплення житлових будинків представила заступник начальника управління ЖКГ Рівненської міської ради **Олена Москальчук**. Експерт з енергетичного менеджменту при ПрАТ «ЕСКО – Рівне» **Роман Висоцький** розкрив тему «Енергетична сертифікація будівель. Досвід проведення енергоаудиту в м. Рівному». Про запровадження системи щоденного енергомоніторингу споживання енергетичних ресурсів бюджетними установами міста розповіла начальник відділу енергоменеджменту при ПрАТ «ЕСКО - Рівне» **Марина Грушко**. Фахівці ТзОВ «Рівнетеплоенерго» презентували досвід впровадження енергозберігаючих заходів на теплостачальних підприємствах міста. Після засідання представники міст оглянули інфраструктуру центральної частини міста.

Під час підбиття підсумків міський голова Марганця Дніпропетровської області **Олена Жадько** зазначила: «Я не вперше на заходах, які організовує АМУ в рамках проекту ПУЛЬС. Тема створення ефективної системи енергозбереження дуже цікавить мене, оскільки у нашому місті ми також намагаємося впроваджувати максимум заходів з енергоефективності. Наприклад, Марганець відмовився від центрального опалення. Ми перейшли на індивідуальні котли, а комунальні об'єкти тепер опалюють пелетами. Це допомагає нам економити та значно зменшило залежність громади від енергоресурсів. Цікаво було подивитися що впроваджує Рівне. Досвід дійсно цікавий та корисний».

Бориспіль: досвід розвитку громади в умовах децентралізації

22-23 травня відбувся навчальний візит до Борисполя Київської області на тему: «Децентралізація як інструмент підвищення якості послуг та добробуту громади». У заході взяли участь 30 представників з 21 області – міські голови, голови об'єднаних громад, заступники міських голів, керівники структурних підрозділів міських рад.

Робота заходу почалася із засідання у Бориспільській міській раді. З вітальним словом до представників громад звернувся Бориспільський міський голова **Анатолій Федорчук**: «Вітаю всіх, хто приїхав до нашого міста! Ми з любов'ю поділимось нашим успішним досвідом впровадження інструментів для підвищення якості послуг та добробуту містян. Завдяки фінансовій децентралізації є можливість реалізувати багато важливих проектів. В майбутньому створення ОТГ дозволить громаді ще інтенсивніше розвиватися».

З вітальним словом виступила аналітик Асоціації міст України з питань освіти **Людмила Мозгова**. Вона побажала учасникам продуктивної роботи та презентувала міському голові квартальну збірку «Книга успіхів», яку видає АМУ в рамках проекту ПУЛЬС.

Міський голова **Анатолій Федорчук** розповів представникам міст про досягнення Борисполя, зокрема, впровадження інноваційних проектів, налагодження співпраці з інвесторами, а також плани щодо реалізації нових ініціатив у сфері енергозбереження, освіти, культури, спорту та медицини.

Навчальний візит продовжився оглядом муніципальних об'єктів та закладів освіти. Учасники заходу завітали до Бориспільського академічного ліцею. Мер Борисполя відзначив, що цей заклад освіти споруджено за кошти місцевого бюджету – 184 млн грн. «Саме завдяки фінансовій децентралізації ми маємо кошти. Це величезне досягнення України та місцевого самоврядування», – сказав мер Борисполя.

Директор Бориспільського академічного ліцею **Оксана Пономарьова** поділилася історією створення Академічного ліцею, розповіла про інноваційні підходи до будівництва, команду, яка працювала над реалізацією проекту та про впровадження реформи «Нова українська школа».

У ліцеї представники міст та громад зустрілися з відомим кулінарним експертом **Євгеном Клопотенком**, переможцем проекту «Мастер-Шеф», засновником соціального проекту «Зміни культури харчування «Cult Food».

Він презентував проект «Нове шкільне харчування». «Ми, українці, не маємо права не мати культури українського харчування. Зараз час змін. Діти мають якісно харчуватись і з задоволенням!», – сказав відомий шеф-кухар.

Також у Борисполі учасники відвідали стадіон «Колос», Європейську площу,

У ліцеї представники міст та громад зустрілися з відомим кулінарним експертом **Євгеном Клопотенком**, переможцем проекту «Мастер-Шеф», засновником соціального проекту «Зміни культури харчування «Cult Food».

Він презентував проект «Нове шкільне харчування». «Ми, українці, не маємо права не мати культури українського харчування. Зараз час змін. Діти мають якісно харчуватись і з задоволенням!», – сказав відомий шеф-кухар.

Також у Борисполі учасники відвідали стадіон «Колос», Європейську площу,

У ліцеї представники міст та громад зустрілися з відомим кулінарним експертом **Євгеном Клопотенком**, переможцем проекту «Мастер-Шеф», засновником соціального проекту «Зміни культури харчування «Cult Food».

Він презентував проект «Нове шкільне харчування». «Ми, українці, не маємо права не мати культури українського харчування. Зараз час змін. Діти мають якісно харчуватись і з задоволенням!», – сказав відомий шеф-кухар.

Також у Борисполі учасники відвідали стадіон «Колос», Європейську площу,

У ліцеї представники міст та громад зустрілися з відомим кулінарним експертом **Євгеном Клопотенком**, переможцем проекту «Мастер-Шеф», засновником соціального проекту «Зміни культури харчування «Cult Food».

Він презентував проект «Нове шкільне харчування». «Ми, українці, не маємо права не мати культури українського харчування. Зараз час змін. Діти мають якісно харчуватись і з задоволенням!», – сказав відомий шеф-кухар.

Також у Борисполі учасники відвідали стадіон «Колос», Європейську площу,

Олесницьке озеро, заклад дошкільної освіти «Віночок», гімназію «Перспектива» ім. В.Мономаха та Бориспільський муніципальний театр «Березіль».

У другий день візиту Бориспільський міський голова **Анатолій Федорчук** презентував гостям міста Книшовий меморіальний парковий комплекс – реконструйоване кладовище, яке у 1988 році було визнане пам'яткою місцевого значення. Тут після реконструкції створені пам'ятні місця, присвячені видатним особистостям та героям України.

Після цього учасники вирушили ознайомлюватися з роботою місцевого телебачення – КП «ТелеРадіоСтудія «Бориспіль». В.о. директора студії **Лія Бокова** презентувала роботу місцевого ТБ, яке є дієвим інструментом комунікації з громадою міста.

У міській амбулаторії загальної практики сімейної медицини № 1 директор КНП Бориспільський Центр ПМСД **Євгеній Черенок** презентував учасникам результати впровадження медичної реформи на первинному рівні у Борисполі.

Про досвід впровадження енергоефективного та екологічно-безпечного обладнання для безперебійного та якісного водопостачання учасники поспілкувалися з **Олександром Ганушем**, Директором КП ВКГ «Бориспільводоканал».

Досвід Борисполя показав, що фінансова децентралізація є дієвим інструментом для всебічного розвитку громади.

”

*«Вражений командною роботою міської влади на чолі з головою, небайдужістю до культурної спадщини та ефективністю управлінських рішень щодо впровадження енергозбереження об'єктів освіти», - Лановецький міський голова **Роман Казновецький***

*«Справив враження Книшовий меморіальний комплекс та увага міської влади до загиблих воїнів, які були перепоховані на Книшовому кладовищі. Також зацікавив досвід міста в досягненні беззбитковості комунальних підприємств» - начальник управління економіки Куп'янської міської ради **Марина Коцюра***

*«Мене особисто вразив ліцей, який відповідає європейським стандартам та де запровадили меню з «Нового шкільного харчування», розроблене Євгеном Клопотенком», - Секретар Миргородської міської ради **Наталія Гирка***

КИЇВ

Визначено переможців конкурсу ініціативи Kyiv Smart City «Київ – розумне місто»

16 квітня відбулося нагородження переможців конкурсу ініціативи Kyiv Smart City «Київ – розумне місто». Учасниками конкурсу могли стати учні столичних шкіл будь-якого віку. Школярі мали зняти креативні відеоролики про розумні інфраструктурні рішення або цифрові сервіси Києва.

Учасники конкурсу зосередили увагу на практичному застосуванні смарт-технологій, переможців визначали голосуванням у соцмережі. Третє місце отримала робота «Лавки з сонячними батареями у центрі міста», друге – відео «Безконтактні платежі». Переможцем став відеоролик команди учнів школи № 159 «PayPass у столичному метро». Кожний переможець отримав сертифікат та приз.

«Мені дуже приємно, що молодь Києва активно використовує міські смарт-сервіси та має чітке уявлення про те, яким має бути розумне місто. Зі свого боку міська влада завжди підтримує бажання молоді розвивати культуру смарт-технологій. А для цього у покоління, що підростає, мають бути якісні знання. Тому в рамках ініціативи Kyiv Smart City ми створили проект Kyiv Smart City School, завдяки якому в 10 київських школах діти вивчають мову програмування Scratch. Проект постійно розширюється, і ми відкриті для партнерства з іншими навчальними закладами для того, щоб якомога більше дітей змогли отримати доступну ІТ-освіту», - зазначив директор Департаменту інформаційно-комунікаційних технологій КМДА **Юрій Назаров**, вітаючи переможців конкурсу.

МАРІУПОЛЬ

Школярі виграли 90 тисяч гривень на реалізацію проекту

Маріупольська школа № 52 посіла друге місце у всеукраїнському проекті «Healthy Schools: заради здорових і радісних школярів» і отримала сертифікат на 90 тисяч гривень. Ці кошти підуть на реалізацію унікального проекту - створення STEM-лабораторії.

Протягом року на базі школи проходили заходи, спрямовані на формування звичок правильного харчування і здорового способу життя. Учні розробляли меню збалансованого харчування, навіть провели майстер-клас з приготування дієтичних страв на одному з телеканалів міста.

Всього в конкурсі брало участь близько 600 шкіл зі всієї України, у фінал вийшли 40. Він пройшов в Києві на базі НСК «Олімпійський». Маріупольську громаду представили троє учнів: Валерія Єременко, Ілля Михеєнко і Агляя Кулешова.

А вже в липні представники «Healthy Schools: заради здорових і радісних школярів» приїдуть до Маріуполя.

ЛЬВІВ

План Заходів Зеленого Міста допомагає розробити ЄБРР

Львів – перше місто в Україні, що доєдналося до Зелених Міст ЄБРР. Нині серед головних завдань - напрацювання Плану Заходів Зеленого Міста (Green City Action Plan (GCAP), покликаного допомогти вирішити найактуальніші екологічні проблеми міста.

Ця програма ЄБРР передбачає створення стратегії «зеленого розвитку міста» за всіма напрямками: вода і водовідведення; транспорт; поводження з ТПВ та інші екологічні питання, необхідні для сталого розвитку. План розробляється за допомогою консультантів. Документ має охопити усі заходи, які необхідно здійснити місту (консолідація усіх інших програм міста) для забезпечення сталого розвитку. Далі План буде використовуватися для довгострокового планування майбутніх видатків на розвиток міста, залучення кредитних та грантових коштів міжнародних фінансових організацій. Львів став першим містом в Україні, де цей проект реалізовуватиметься пілотно.

Проект фінансується за кошти ЄБРР, а підрядною організацією (за вибором ЄБРР) є чеська компанія-консультант Envirog, що має 23 роки досвіду в національних та міжнародних проєктах, зокрема, у розробці GCAP для столиці Грузії Тбілісі.

Нагадаємо, у рамках програми «Зелені міста» ЄБРР надає містам-партнерам підтримку в розробці і реалізації плану дій (Green City Action Plan) і допомогу у визначенні інвестиційних програм та отриманні донорської допомоги. Пілотні програми були реалізовані в Грузії, Вірменії та Молдові, після чого програма була затверджена радою директорів восени 2016 року. Першим учасником її від України став Львів, який спромігся залучити EUR20 млн для комунального підприємства «Зелене місто» на будівництво заводу з переробки відходів і рекультиватії Грибовицького полігону

БУЧА КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Центр надання послуг з вивезення відходів

У Бучанській громаді почав працювати Центр надання послуг з вивезення відходів. Заклад приймає відвідувачів та надає послуги з вивезення відходів більше 30 тисячам місцевих жителів, а також підприємствам та громадським закладам.

Бучанська міська рада реформує систему ЖКГ в громаді і новий Центр – це перший етап якісних змін у сфері поводження з відходами. ТОВ «Крамар ЕКО», яке виграло конкурс на надання послуг

з вивезення відходів, взяло на себе зобов'язання відкрити офіс європейського рівня та підвищити довіру громадян до компаній, які надають комунальні послуги.

У Центрі можна перевірити стан рахунків, отримати консультації, придбати контейнери для сміття, спеціальні пакети, укласти угоду на вивезення відходів, і не лише побутових, а й будівельних та великогабаритних, листя, гілля тощо. В офісі передбачено зручні крісла і дивани для відвідувачів, дитячий куточок.

Велика інтерактивна мапа у реальному часі показує рух та місце знаходження сміттевозів. Інформаційна система Центру зберігає архів файлів, за яким можна встановити час, коли на певну вулицю прибув спецавтомобіль та забрав сміття.

ВІННИЦЯ

Вийшов на маршрут тролейбус власного виробництва

17 травня вінницькі транспортники випустили на вулиці міста новий тролейбус, який має робочу назву «Вінниця» ПТС-12. Його зібрали у депо «Вінницької транспортної компанії» на базі корпусу «МАЗ». «Завдяки інноваційним елементам струмоприймачів, він буде безпечнішим та ефективнішим в експлуатації. Економитиме 30% електроенергії і матиме автономний хід 5 км. Також тролейбус оснащений системою управління українського виробника та інформсисте-

мою – вінницького», – пояснив Вінницький міський голова **Сергій Моргунов**, протестував тролейбус особисто. Дизайн машини частково взятий з VinWay, що є брендовим транспортом для Вінниці. Просторий салон вміщує 105 пасажирів - 32 місця для сидіння та 73 стоячих місця. До того ж, тролейбус пристосований до потреб маломобільних груп населення: має низьку підлогу та пандус. Фахівці транспортної компанії повідомили, що готові виготовляти до 20 таких тролейбусів на рік.

БАРАНІВСЬКА ОТГ ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ

У громаді діє шкільне телебачення

У Баранівській громаді діє гурток «Шкільне телебачення», де учні шкіл з усієї громади під керівництвом вчителів-координаторів створюють короткі новинні ролики для соцмереж та соціальну рекламу.

Розвиток шкільного телебачення як інструменту формування інформаційного простору громади передбачено у Дорожній карті-2019 Баранівської ОТГ, що затверджена рішенням сесії Баранівської міської

ради від 24.01.2019 р. Школярі долучаються до роботи гуртка в ролях журналістів, ведучих, операторів, режисерів монтажу тощо. Необхідні знання у цих сферах вони здобувають на фахових навчаннях, які проводять організатори гуртка.

ЧЕРНІГІВ

Підземні контейнери для сміття

У Чернігові почали встановлювати новий тип підземних контейнерів для твердих побутових відходів. Зокрема, на вулиці Генерала Пухова у дворах багатоповерхових будинків облаштовано майданчики з 2-3 підземними боксами, кожен з яких розрахований на 5 кубометрів непотребу. Отвір контейнеру розроблений за барабанним принципом, щоб всередину ніхто не зміг потрапити. Вивозом сміття з майданчиків

займатимуться спеціальні сміттєвози, які місто закупило минулої осені. Згодом підземні контейнери встановлять в інших районах обласного центру. Вони будуть обладнані протипожежною системою і GPS. Загалом цього року місто закупить 240 таких боксів, на що витратить більше 1,4 мільйона гривень з бюджету.

ТЕТІЇВСЬКА ОТГ КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Муниципальна варта

У Тетіївській міській громаді у травні почало працювати комунальне підприємство «Муниципальна варта» Тетіївської міської ради. Його було створено з метою профілактики адміністративних правопорушень, захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян, їх власності.

Також серед напрямів роботи варти – охорона природного середовища від протиправних дій, збереження довкілля та об'єктів благоустрою ОТГ.

Міський голова **Руслан Майструк** урочисто вручив жетони та посвідчення працівникам підприємства та зазначив, що першочерговим завданням для них має бути захист прав і свобод мешканців громади.

ДНІПРО

Нова міська програма повної підтримки ОСББ та ЖБК

У Дніпрі з'явилася нова програма підтримки багатоквартирних будинків, що передбачає повне фінансування з міського бюджету для ОСББ і ЖБК. Ініціативу міського голови Дніпра підтримали депутати міської ради, ухваливши відповідне рішення на сесії у квітні.

Ця програма допоможе роботі об'єднань, які через брак коштів, часу, необхідних навичок або складність робіт не можуть долучитися до діючої муніципальної програми співфінансування. У мерії Дніпра переконані, що таке рішення буде

потужним стимулом для розвитку об'єднань, адже претендувати на повне фінансування з міського бюджету зможуть усі ОСББ і ЖБК.

«Дві програми не виключають та не скасовують одна одну. Є ОСББ, що мають можливість співфінансувати. Однак є й такі, які через різні чинники не можуть цього робити. Наприклад, через занедбаний стан будинку або через те, що більшість мешканців є пенсіонерами», – зазначив міський голова Дніпра **Борис Філатов**.

Так, цього року на фінансування та ремонти ОСББ і ЖБК буде спрямовано 20% коштів житлово-комунального господарства у місті - близько 40 млн грн. Відбір учасників програми проводитиметься двічі на рік шляхом проведення комплексного аналізу кожного будинку, його технічного і соціального стану. Остаточний перелік будинків затверджуватиме спеціальна комісія у складі голів ОСББ, керівників районів, профільних фахівців, депутатів міськради та представників громадськості.

Житловий фонд Дніпра налічує близько 6,3 тис. багатоквартирних будинків. У майже чверті з них створено ОСББ, ЖБК та кооперативи з обслуговування. Завдяки першій муніципальній програмі співфінансування протягом останніх трьох років понад 620 її учасників отримали загалом більше 123 млн грн на реалізацію власних проектів розвитку будинків.

ШУМСЬКА ОТГ ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

«Путівник інвестора» - новий розділ на офіційному сайті громади

У квітні Шумська міська ОТГ презентувала на своєму офіційному сайті новий розділ, спрямований на промоцію інвестиційних можливостей громади, презентацію її потенціалу та залучення інвестицій. Кожний користувач сайту має можливість отримати вичерпну інформацію щодо інвестиційних проектів

та земельних ділянок, потенційно привабливих для власного бізнесу. «Путівник інвестора» – це ресурс, що своєчасно оновлюється, відповідає вимогам сьогодення і ставить за мету максимально задовольнити інформаційні потреби потенційних інвесторів та значно полегшує пошук необхідної інформації. Розділ містить перелік актуальних пропозицій інвесторам. Вся інформація подана з вичерпним описом, фото та контактами для подальшої комунікації та співпраці. «Ми відкриті для серйозних проектів у різних сферах бізнесу та співробітництва як з вітчизняними, так і зарубіжними підприємствами та готові зробити цей процес максимально відкритим, простим та доступним», - зазначає Шумський міський голова **Володимир Плетюк**.

ОЛЕКСАНДРІВСЬКА ОТГ ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Громада буде сортувати сміття і вже має власне комунальне підприємство

У селищі Олександрівка, яке є адміністративним центром громади, триває будівництво сміттесортувальної станції потужністю 30 тис. тон на рік. Вона забезпечить сортування твердих побутових відходів, що збираються з усієї території громади. Для жителів ОТГ буде створено 36 нових робочих місць.

Громада створила власне комунальне підприємство «Віднова», яке займається вивезенням побутових відходів та ремонтом багатопверхових будинків. Окрім того, КП отримує ліцензії на спеціальне використання надр та надання послуг з перевезення пасажирів. Олександрівський селищний голова **Людмила Борисевич** розповідає: «За схемою санітарної очистки громада отримала сміттєвоз та 11 одиниць спецтехніки для вивозу побутових відходів. Ця техніка для нас дуже важлива, адже в селах її ніколи не було. А зараз це велика допомога нашому КП для наведення ладу, вивозу побутових відходів та благоустрою. Усі старостинські округи сьогодні забезпечені спецтехнікою - тракторами, відвалами для очищення снігу, косарками, причепами для вивозу сміття. Але ми зробимо більше – до тракторів придбаємо ще й плуги для надання громадянам платних послуг з обробки землі». В Олександрівській ОТГ вирішене питання прибирання території – до бригади з благоустрою працевлаштовано 46 робітників.

Для відпочинку жителів громади в Олександрівці є два центральних парки – один реконструйовано за кошти обласного екологічного фонду (15 млн грн), другий створено за власні кошти ОТГ. Олександрівська ОТГ, утворена у 2018 році, об'єднує 42 населених пункти (10 сільських рад та одна селищна).

ПРАЦЮЮТЬ ФАХОВІ СЕКЦІЇ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

Асоціація міст України в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізується за підтримки USAID, проводить засідання фахових Секцій. Мета цих заходів – обговорення актуальних проблем галузі та шляхів їх вирішення, обмін досвідом практикуючих спеціалістів, формування пропозицій законодавчих змін.

Секція АМУ з питань освіти

11-12 квітня 2019 року, м. Тернопіль.

Учасники: 25 заступників міських голів та керівників органів управління освітою міст-членів АМУ із 16 областей України, а також близько 20 керівників закладів освіти м. Тернополя.

У заході взяли участь: Тернопільський міський голова **Сергій Надал**, керівник експертної групи з питань забезпечення якості освіти директорату дошкільної та шкільної освіти Міністерства освіти і науки України **Наталя Байтемірова**, заступник керівника секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти **Олена Козієвська**.

Голоували на засіданні начальник управління освіти Первомайської міської ради, голова Секції АМУ з питань освіти **Галина Остапенко** та аналітик АМУ **Людмила Мозгова**.

Тернопільський міський голова **Сергій Надал** привітав учасників, наголосив на важливості таких зустрічей і побажав плідної роботи. «Ми щиро вітаємо усіх у Файному місті. Висловлюю велику подяку Асоціації міст України та проекту ПУЛЬС за те, що є така можливість обговорити важливі питання, які стосуються сфери освіти. Освіта має бути в пріоритеті, адже це наше майбутнє. Відтак, у Тернополі щороку суттєво збільшується фінансування освітньої сфери, що й дає свої результати. Адже місто Тернопіль другий рік поспіль займає 2 місце по Україні за результатами ЗНО, за що висловлюю щиро подяку освітянам Тернополя. Проблеми, які стосуються суттєвого недофінансування сфери освіти, проблеми щодо фінансування закладів профтехосвіти (лише 27 % студентів є мешканцями міста, а фінансів потрібно чимало, лише 45% студентів після закінчення закладів профтехосвіти залишаються працювати в місті), існує чимало проблем у дошкільній освіті. Проблеми безперечно є, здебільшого усі вони є спільними, тому якщо вирішувати їх разом, то вирішення буде швидшим», - сказав Сергій Надал.

Аналітик АМУ з питань освіти, кандидат педагогічних наук **Людмила Мозгова** відзначила: «Рада вітати усіх саме у Тернополі. Адже Тернопільський міський голова один із небагатьох міських голів, в той час (восени 2018 р.), коли повсюди лунало те, що у сфері освіти все гаразд, голосно заявив про суттєве недофінансування освітньої галузі, за що висловлюю подяку, адже завдяки цьому вже у грудні 2018 року Уряд схвалив два розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перерозподіл обсягу освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у 2018 році», якими бюджетам 44 міст та ОТГ збільшено обсяг освітньої субвенції на 88 млн гривень».

Після вітальних слів учасники засідання перейшли до розгляду актуальних питань реформування галузі освіти. Аналітик Асоціації міст України з питань освіти Людмила Мозгова проаналізувала основні зміни в законодавстві та стан місцевого самоврядування у галузі освіти, ознайомила учасників з діяльністю Асоціації міст України та Проекту ПУЛЬС у законодавчому процесі та впровадженні реформи освіти, зокре-

ма у частині збільшення ресурсів бюджетів громад.

Заступник керівника секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, кандидат наук з державного управління **Олена Козієвська** акцентувала на важливих для органів місцевого самоврядування рішеннях профільного парламентського комітету, а також на співпраці з Асоціацією міст України у питаннях внесення змін до законодавства України.

Керівник експертної групи з питань забезпечення якості освіти Директорату дошкільної та шкільної освіти Міністерства освіти і науки України **Наталія Байтемірова** звернула увагу учасників заходу на підготовку проектів нормативно-правових актів та розповіла про основні зміни, на які очікує педагогічна спільнота.

Начальник Управління освіти і науки Тернопільської міської ради **Ольга Похияк** розповіла колегам про розвиток освітньої галузі міста Тернополя в умовах децентралізації.

Учасники заходу під час круглого столу обговорили ряд **важливих питань** галузі освіти, що потребують вирішення:

– наявність у 2019 році дефіциту освітньої субвенції та необхідність внесення змін до формули її розрахунку, зокрема у частині врахування реального контингенту, оплати годин індивідуального навчання тощо;

– необхідності цільової державної субвенції на Національні школи;

– питання підвищення ставок заробітної плати керівників закладів освіти, їх заступників, працівників методичних служб органів управління освітою та молодих спеціалістів;

– відсутності достатніх ресурсів у місцевих бюджетах для розвитку закладів позашкільної освіти, будівництва закладів дошкільної освіти, закупівлю автобусів для перевезення дітей, зокрема з особливими освітніми потребами;

– необхідності відшкодування вартості навчання у закладах освіти громад дітей, батьки яких не є членами цих територіальних громад;

– необхідності внесення змін до тендерного законодавства, зокрема у частині організації харчування дітей;

– відсутності кадрів та потреби внесення змін до типових штатних нормативів закладів освіти, зокрема внесення до них посад медичних сестер, водіїв та інших посад;

– питання функціонування закладів професійно-технічної освіти в містах-обласних центрах та передачі їх фінансування на обласний рівень;

– необхідності внесення змін у трудове законодавство щодо керівників закладів освіти, які працюють за безстроковими трудовими договорами;

– питання забезпечення під час атестації педагогічних працівників обов'язкового обсягу 150 годин підвищення кваліфікації, а також гарантування їх права на вибір закладу освіти, на базі якого здійснюватиметься підвищення кваліфікації;

– введення цільового податку на освіту із забудовника на будівництво об'єктів соціальної інфраструктури, оскільки кошти пайової участі спрямовуються не тільки на будівництво закладів освіти, а й на інші об'єкти;

– необхідності державної підтримки забезпечення заходів із пожежної безпеки у закладах освіти;

– відміни жеребкування під час вступу до 1 класу на вільні місця у заклади освіти та заміни його на інший механізм;

– наявності застарілих методик під час контролю за діяльністю закладів освіти представниками Державної служби якості освіти України;

– передбачення джерел оплати відряджень педагогічним працівникам, які залучаються до оцінки роботи учасників сертифікації, та у зв'язку з цим заміни їх уроків під час освітнього процесу;

– забезпечення Державним стандартом профільної старшої школи, оскільки його впровадження потребує завчасної підготовки належної матеріально-технічної бази закладів та відповідного підбору кадрів;

– зменшення обсягу субвенції в 2019 році порівняно з 2018 роком для закупівлі меблів та обладнання Нової української школи у містах з одночасним збільшенням контингенту учнів початкових класів, що не дозволить здійснити всі гарантовані Урядом закупівлі у повному обсязі;

– необхідності запровадження конкурсного відбору здобувачів освіти у старшу профільну школу.

У рамках засідання Секції учасники на практиці вивчили питання управлінської та проектної діяльності керівників закладів освіти міста, зокрема з організації інклюзивного навчання, національно-патріотичного виховання здобувачів освіти, а також ознайомились із міжнародною співпрацею Тернополя у сфері освіти.

Секція АМУ з питань житлово-комунального господарства

16-17 травня, м. Черкаси

Учасники: 30 керівників управлінь міських рад з питань ЖКГ та комунальних підприємств з усієї України.

З вітальним словом до учасників Секції звернулася заступник Черкаського міського голови **Людмила Бордунос**. Вона наголосила на важливості таких зустрічей та подякувала Асоціації міст України і проекту ПУЛЬС за створення майданчиків для фахового обговорення важливих для органів місцевого самоврядування питань. Модерував засідання Секції аналітик АМУ з питань ЖКГ **Олег Гарник**. Він окреслив головні завдання засідання Секції і запросив учасників до конструктивного діалогу та активної роботи, а також виступив на тему «Зміни у сфері ЖКГ. Очікування та реальність». Олег Гарник зацентрував на існуючих викликах, що стоять як перед органами місцевого самоврядування, так і перед надавачами житлово-комунальних послуг, та на досягнутих результатах. Незмінними залишаються проблеми недосконалості законодавства сфери ЖКГ, неефективного затвердження тарифів НКРЕКП, погашення заборгованості з різниці в тарифах, відсутності коштів для забезпечення комерційного обліку послуг тепло- та водопостачання. Аналітик підкреслив, що внаслідок суттєвого скорочення отримувачів соціальних пільг та субсидій значно зросла заборгованість споживачів за житлово-комунальні послуги. Так, на кінець березня 2019 року заборгованість склала близько 32 млрд грн. Ця цифра не враховує заборгованість за природний газ та електроенергію. Окрему увагу було присвячено законопроектам № 9424 та № 10228, які покликані врегулювати перелік проблемних питань сфери ЖКГ як в частині тарифоутворення, так і пов'язаних з перехідним періодом Закону України «Про житлово-комунальні послуги». Акцент був зроблений також на динаміці розв'язання системних проблем сфери та співпраці різних гілок влади у напрямку реформування житлово-комунального господарства. Також Олег Гарник проінформував учасників засідання Секції про дії АМУ в рамках реалізації Проекту ПУЛЬС для підтримки реформування сфери ЖКГ та створення фінансових механізмів забезпечення такого реформування.

Заступник директора Департаменту ЖКК Черкаської міської ради – начальник Управління ЖКК **Андрій Наумчук** виступив з доповіддю «Реформування сфери ЖКГ у місті Черкаси». Він охарактеризував стан реформування житлово-комунального господарства міста, зупинившись на основних проблемних питаннях та шляхах їх

вирішення. Також він представив успішний досвід міста у реалізації заходів з модернізації комунальних підприємств.

Директор Департаменту житлового господарства Вінницької міської ради **Роман Фурман** розповів про результати реалізації реформи житлової галузі у місті Вінниця.

Головний спеціаліст Управління з поточного утримання та ремонту житлового фонду Департаменту житлового господарства Харківської міської ради **Олег Армейський** зупинився на проблемних питаннях практичної реалізації Закону України «Про житлово-комунальні послуги», з якими він та колеги зіткнулися на практиці.

Також перед учасниками Секції виступили заступник Директора КП «Черкасиводоканал» **Світлана Лісковець** та Директор КПТМ «Черкаситеплокомуненерго» **Павло Карась**. Вони поділилися практичним досвідом вирішення проблемних питань сфери ЖКГ та перспективними планами з подальшої модернізації комунальних підприємств.

Далі учасники Секції перейшли до обговорення ухвалених нормативно-правових актів та підготовлених проектів актів, які мають вплив на діяльність органів місцевого самоврядування та комунальних підприємств. Також предметом обговорення стали такі **проблемні питання**:

- зростання заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги, боротьба з боржниками;
- наслідки скасування диференційованих тарифів на електричну енергію;
- джерела фінансування оснащення будівель вузлами комерційного обліку тепло- та водопостачання;
- проблеми впровадження Закону України «Про житлово-комунальні послуги»;
- проведення конкурсів з визначення управителів багатоквартирних будинків, визначення співвласниками багатоквартирних будинків таких управителів самостійно;
- запровадження монетизації пільг та субсидій;
- можливість запровадження автоматизованого обліку оплати проїзду для приватних перевізників;
- запровадження роздільного збору побутових відходів, їх переробка.

В ході загальної дискусії були сформульовані положення Звернення до центральних органів виконавчої влади з пропозиціями з вирішення проблемних питань житлово-комунального господарства.

У другий день роботи Секції учасники відвідали об'єкти КПТМ «Черкаситеплокомуненерго» та КП «Черкасиводоканал», де представники міст ознайомилися з реалізованими інженерно-технічними рішеннями при встановленні в одній з міських котельень когенераційної установки та з реалізацією проекту з переведення котельень на пелети і на щепу та іншими успішними практиками, які дозволяють скорочувати енергоспоживання в Черкасах. Під час поїздки на КП «Черкасиводоканал» учасники Секції ознайомилися з роботою абонвідділу, головною насосною станцією, станцією третього підйому та гіперболоїдною вежею «Шухова». Протягом останніх років на КП «Черкасиводоканал» проведено модернізацію міських насосних станцій. Осучаснення обладнання відбулося в рамках інвестиційної програми. Результат – безперебійна робота станцій та висока енергоощадність.

Секція АМУ з питань соціального захисту

16-17 травня, м.Харків

Учасники: близько 40 заступників міських голів, керівників управлінь з питань соціального захисту населення, керівники соціальних проектів, а також представники Міністерства соціальної політики України.

Роботу Секції відкрила заступник Харківського міського голови **Світлана Горбунова-Рубан**: «У Харкові дуже висока якість надання соціальних послуг. У кожному районі міста є офіс для вирішення соціальних питань населення. Крім того, у місті працює найбільший в Україні Регіональний центр послуг у форматі «Прозорий офіс», де харків'яни та жителі Харківської області можуть швидко та без черг отримати більше 400 послуг. Сьогодні я хочу поділитися нашим досвідом і розповісти про ті кроки, які ми зробили у напрямку покращення якості обслуговування населення, зокрема, надання соціальних послуг».

Із вітальним словом до представників міст звернувся Генеральний директор Директорату сім'ї та соціальної підтримки населення Міністерства соціальної політики України **Віталій Музиченко**. Він розповів про актуальні напрямки роботи Міністерства та побажав учасникам, щоб робота Секції принесла практичні результати та була корисна для їх подальшої роботи.

Аналітик АМУ з питань соціального захисту **Назар Миколюк** представив діяльність Асоціації міст України у сфері соціального захисту населення та відзначив, що саме засідання у такому форматі допомагають АМУ правильно спрямувати вектор своїх дій, адже ключову роль грає позиція громад, яку вони висловлюють під час подібних заходів.

Учасники Секції обговорили питання реформування системи надання соціальних послуг, пільг, субсидій, державних соціальних допомог, монетизацію пільг, а також дії АМУ у бюджетному процесі і у сфері соціального захисту населення. Представники майже всієї України змогли висловити пропозиції щодо розвитку сфери і об'єднати зусилля, щоб сформувані соціальну політику на місцях.

У другий день роботи Секції учасники відвідали центри, які надають соціальні послуги населенню – Регіональний центр послуг у форматі «Прозорий офіс» та Денний центр соціально-психологічної реабілітації «Розірви коло».

У Регіональному центрі послуг надається близько 450 адміністративних і соціальних послуг, а також послуги Пенсійного фонду. Перший поверх центру оснащений електронною системою управління чергою та інформаційними терміналами, за допомогою яких можна ознайомитися з переліком послуг, порядком, умовами і терміном їх надання, а також подивитися зразки заповнення документів.

Автоматизована система управління дозволяє фахівцям центрів автоматично формувати нові звернення; оперативно отримувати інформацію; надавати заявникам доступ до інформації про статус звернень та інформувати заявників про готовність відповіді на них.

«Центр повністю доступний для людей з інвалідністю – обладнаний ліфтами, пандусами, спеціальними санвузлами, візуальними знаками, звуковою системою оповіщення черги, інформаційними тактильними табличками. Прийом людей з порушеннями слуху ведуть фахівці, які володіють мовою жестів», – розповіла директор Департаменту праці та соціальної політики Харківської міської ради **Лариса Болгова**.

На сайті Регіонального центру послуг (<https://rcp.kh.ua/>) працює система «Персональний кабінет користувача», яка надає можливості отримання онлайн-консультації, смс-інформування про готовність документів; відстеження стану виконання звернення; запису на прийом; отримання інформації про кількість людей в черзі у всіх ЦНАП міста Харків.

Учасники Секції поспілкувалися з працівниками центру та отримали відповіді на

запитання про його роботу і порядок надання соціальних послуг.

Також представники міських управлінь соціального захисту ознайомилися із діяльністю Денного центру соціально-психологічної реабілітації «Розірви коло», де усі постраждалі, які зіткнулися з проблемою насильства, можуть отримати допомогу. Н.Миколюк відзначив: «Зараз законодавство щодо протидії та запобігання домашньому насильству стрімко розвивається. Таких центрів, як в Харкові, в Україні поки мало. Тому нам важливо подивитися, як працює установа такого типу».

Центр має денне відділення соціально-психологічної реабілітації та нічне відділення екстреного реагування. У денному відділенні соціально-психологічної реабілітації постраждалі можуть отримати психологічну підтримку, юридичні консультації, а також скористатися інтегрованими соціальними послугами, спрямованими на розвиток навичок безконфліктних сімейних комунікацій та розкриття внутрішнього потенціалу особистості. Також тут планують впроваджувати корекційну програму для жінок та дівчат; групи підтримки; тренінги та навчальні програми. До відділення екстреного реагування можуть звернутися жінки та дівчата, які постраждали від насильства та потребують негайного розміщення у безпечному місці на декілька діб за направленням поліції.

Наприкінці засідання Секції учасники обмінялися враженнями щодо напрацювань, які презентував Харків, а також поділилися досвідом надання соціальних послуг у своїх містах.

Секція АМУ з питань охорони здоров'я

23-24 травня, м.Івано-Франківськ

Учасники: 30 керівників структурних підрозділів місцевих рад з питань охорони здоров'я, представники Міністерства охорони здоров'я України та Національної служби здоров'я України, експерти.

Івано-Франківський міський голова **Руслан Марцінків** відкрив засідання Секції та наголосив, що місто успішно реалізує медичну реформу. Він зазначив, що на зустрічах у колективах медиків побачив, як більшість з них підтримує реформування медичної галузі. Важливо, щоб реформа була завершена, аби згодом перебороти негативні тенденції – масовий виїзд лікарів, зокрема медичних сестер, на заробітки за кордон. Мер звернув увагу, що сама медична галузь в Івано-Франківську нині має 40 відсотків недофінансування з боку держави.

Заступник Міністра охорони здоров'я **Павло Ковтонюк** і голова Національної служби здоров'я України **Олег Петренко** акцентували увагу учасників на ключових аспектах та очікуваннях від впровадження реформи, а також її перспективах. Олег Петренко проаналізував систему фінансування охорони здоров'я та порівняв її з системами в інших країнах. Він зацентрував на позитивних аспектах реформи: первин-

ну медицину, електронні рецепти, програму «Доступні ліки». Павло Ковтонюк розповів про етапи реформування медицини та наголосив, що первинна медична ланка пройшла реформу належним чином, і саме час реформувати «вторинку».

Начальник управління охорони здоров'я Івано-Франківської міської ради **Марія Бойко** зазначила, що впровадження медичної реформи в Івано-Франківську має певні успіхи щодо первинної ланки. Проте у процесі її реалізації виникло й чимало проблем. Зокрема, це стосується делегованих повноважень державою на місця, які чітко не розмежовані, нестачі медичної субвенції тощо.

Аналітик з питань охорони здоров'я Асоціації міст України **Світлана Осташко** наголосила, що основною метою заходу є напрацювання пропозицій до Міністерства охорони здоров'я та Уряду задля вирішення проблем у галузі охорони здоров'я. Вона звернула увагу, що недостатнє фінансування та забезпечення медичною субвенцією, лікування хворих на цукровий діабет, ниркову недостатність, забезпечення оплати праці медичних працівників, зокрема тих, які працюють на вторинній ланці, дефіцит кадрів тощо – це сьогодні основні проблеми медичної галузі.

Виконавчий директор Івано-Франківського регіонального відділення Асоціації міст України **Юрій Стефанчук** підкреслив, що в процесі впровадження медичної реформи варто врахувати можливості органів місцевого самоврядування та потреби пацієнтів, які мають бути на першому місці.

Під час засідання секції учасники обговорили такі **проблемні питання**:

- ключові аспекти та очікування від Етапу впровадження (2018-2019), а також перспективи та плани Етапу інтеграції (2020) реформи фінансування охорони здоров'я;
- компетенція виконавчих органів для реалізації пацієнтами права на охорону здоров'я;
- інновації для прискорення реформ на прикладі програми «Smart city» в Івано-Франківську;
- реформування охорони здоров'я при наданні вторинної медичної допомоги: практичний досвід;
- діяльність закладів охорони здоров'я, що надають вторинну медичну допомогу в рамках реалізації пілотного проекту.

У другий день роботи Секції учасники відвідали Коломийську міську раду. Заступник Івано-Франківського міського голови **Володимир Бойцан** презентував місто та підкреслив важливість обміну досвідом між громадами у всеукраїнському масштабі. Головний лікар Коломийського центру первинної медичної допомоги **Володимир Мельничук** зосередив увагу на ключових питаннях практичної реалізації державних гарантій на місцевому рівні. Зокрема, він представив основні досягнення та розповів про виклики, які постали в процесі реформування медичної сфери. Головний лікар ФОП «Здорова родина» **Оксана Токарчук** визначила ключові чинники успішної реалізації ініціатив сектору охорони здоров'я на місцевому рівні.

Також учасники заходу відвідали «Івано-Франківський обласний госпіталь ветеранів війни», де його головний лікар **Володимир Федоришин** зупинився на аспектах практичної реалізації державних гарантій на місцевому рівні на прикладі досвіду роботи госпіталю в умовах трансформації медицини.

РОЗ'ЯСНЮЄ:**АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ****ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В ОСВІТІ: ПОВНОВАЖЕННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

26 березня 2019 року АМУ в рамках проекту USAID ПУЛЬС спільно з Американським домом у Києві провела вебінар. Публікуємо відповіді на запитання, отримані від громад.

Чи закріплена за громадами на законодавчому рівні можливість відкривати навчально-виховні комплекси?

Згідно з частиною першою статті 9 Закону України «Про загальну середню освіту» здобуття загальної середньої освіти забезпечують:

- початкова школа - заклад освіти I ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує початкову освіту;
- гімназія - заклад середньої освіти II ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує базову середню освіту;
- ліцей - заклад середньої освіти III ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує профільну середню освіту.

Початкова школа, гімназія і ліцей можуть функціонувати як окремі юридичні особи або як структурні підрозділи іншого закладу освіти (зокрема закладу загальної середньої освіти I-II, II-III чи I-III ступенів). Ліцеї функціонують, як правило, як самостійні юридичні особи.

При цьому звертаємо увагу, що заклад загальної середньої освіти, що реалізує освітні програми на декількох рівнях загальної середньої освіти, має тип закладу вищого рівня, на якому провадиться освітня діяльність.

Таким чином, поняття навчально-виховного комплексу у законодавстві відсутнє.

У той же час орган місцевого самоврядування, як засновник закладів загальної середньої освіти, згідно із частиною першою статті 11 Закону України «Про загальну середню освіту» приймає рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання (зміну типу) закладу загальної середньої освіти.

Статтею 10 Закону України «Про освіту» передбачено різні рівні освіти, зокрема дошкільну, початкову, базову середню, профільну середню освіту та інші, а також різні складники освіти, до яких віднесено дошкільну, позашкільну, загальну середню та ін.

Зважаючи на вище зазначене, орган місцевого самоврядування може утворити заклад освіти, що здійснюватиме надання освітніх послуг на декількох рівнях освіти, що буде передбачено у затвердженому статуті цього закладу. Назва такого закладу освіти буде відповідати назві вищого рівня. Наприклад, об'єднання закладу дошкільної освіти та початкової школи буде мати назву «Початкова школа № 1 Іванківської міської ради»; або об'єднання дошкільної освіти і базової середньої – «Гімназія Петрівської селищної ради» тощо.

Як отримати грант для придбання технічних засобів для проектної діяльності на уроках трудового навчання в школі?

Питанням міжнародної технічної допомоги займається Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

Усю необхідну інформацію Ви зможете одержати, відвідавши офіційний сайт Міністерства та натиснувши на рубрику Діяльність/Міжнародна допомога.

Так, можна ознайомитись із діяльністю Корпусу Миру США В Україні, Фонду цивільних досліджень та розвитку (ФЦДР) США, Інституту Міжнародної Освіти (Institute of International Education) та інших організацій у сфері проектної діяльності в освіті.

Окрім того, є безліч міжнародних та національних фондів і організацій, спрямованих на підтримку розвитку освіти. Наприклад, Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), Klitschko Foundation та ін. У мережі Інтернет можна легко знайти їх офіційні сайти, на яких розміщено необхідну інформацію про проекти, які вони реалізують і до яких залучають заклади освіти.

Хто приймає рішення щодо наповнення програми уроків?

Словосполучення «програма уроків» відсутнє в українському законодавстві.

Припускаємо, що у запитанні йдеться про зміст освіти, який засвоюють учні під час уроків, та освітню програму.

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про освіту» освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання.

При цьому звертаємо увагу, що згідно з статтею 15 цього Закону освітня програма – це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти результатів навчання.

Міністерство освіти і науки України відповідно до своїх повноважень затверджує стандарти освіти та оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті.

На основі цих Державних стандартів розробляються навчальні програми та підручники для учнів.

У той же час педагогічні працівники, здійснюючи навчання у межах уроку, мають право на академічну свободу, що передбачає самостійність і незалежність під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом. Тобто, впроваджуючи на практиці Державні стандарти, учителі мають право обирати свій варіант підручника, посібники, методи, прийоми та засоби навчання учнів.

Отже, зміст уроку, тобто його наповнення, повністю залежить від учителя.

Щодо повноважень батьків у врядуванні закладом освіти

Згідно з частиною першою статті 28 Закону України «Про освіту» у закладі освіти можуть діяти органи батьківського самоврядування.

Відповідно до частини другої статті 55 цього Закону батьки здобувачів освіти мають право:

- захищати відповідно до законодавства права та законні інтереси здобувачів освіти;
- звертатися до закладів освіти, органів управління освітою з питань освіти;
- обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти;
- брати участь у громадському самоврядуванні закладу освіти, зокрема обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування закладу освіти;
- завчасно отримувати інформацію про всі заплановані у закладі освіти та позапланові педагогічні, психологічні, медичні, соціологічні заходи, дослідження, обстеження, педагогічні експерименти та надавати згоду на участь у них дитини;
- брати участь у розробленні індивідуальної програми розвитку дитини та/або індивідуального навчального плану;
- отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування), про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;
- подавати керівництву або засновнику закладу освіти заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

Щоб реалізувати своє право на захист дітей, батьки від органу батьківського самоврядування можуть звернутись із обґрунтованою заявою до засновника закладу освіти (міської, селищної та сільської ради, а також до уповноваженого засновником виконавчого органу у сфері освіти – відділу чи управління освіти) щодо керівника закладу освіти.

Відповідно до абзацу шостого частини другої статті 26 Закону України «Про загальну середню освіту» у разі надходження до засновника закладу загальної середньої освіти обґрунтованого звернення піклувальної ради або органу самоврядування закладу загальної середньої освіти щодо звільнення керівника цього закладу засновник зобов'язаний розглянути його і прийняти обґрунтоване рішення у найкоротший строк.

Хто керує освітою громади. Хто керівник для начальника управління в громаді, крім голови ОТГ? Хто перевіряє якість їх роботи?

Відповідно до статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» повноваження у сфері освіти реалізують виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Як правило, це відділ або управління освіти.

Керівник органу управління освітою знаходиться у прямому підпорядкуванні у засновника (депутатів ради та голови органу місцевого самоврядування), а також у профільного заступника голови.

При цьому звертаємо увагу, що згідно із статтею 35 Закону України «Про загальну середню освіту» управління системою загальної середньої освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, іншими центральними органами виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади, зазначені у частині другій статті 9 цього Закону, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері освіти, обласними, Київською та Севастопольською міською, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, а також органами місцевого самоврядування.

Таким чином, у частині здійснення своїх повноважень керівник органу управління освітою у межах компетенції має виконувати рішення органу управління освітою обласної державної адміністрації та Міністерства освіти і науки України.

Згідно з статтею 69 Закону України «Про освіту» державний нагляд (контроль) у сфері освіти здійснюється з метою реалізації єдиної державної політики в цій сфері та спрямований на забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності. Це повноваження, визначене у законодавстві, мають Центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти (Державна служба якості освіти України) та його територіальні органи.

Звертаємо увагу, що відповідно до частини другої статті 41 Закону України «Про освіту» складовими системи забезпечення якості освіти є:

- система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти);
- система зовнішнього забезпечення якості освіти;
- система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

До таких органів належать також виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у сфері освіти.

Відповідно до підпункту 9 пункту 4 Положення про Державну службу якості освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 року № 168, Служба вивчає роботу органів місцевого самоврядування з реалізації ними освітньої політики в частині забезпечення якості освіти на відповідній території згідно із законом.

Зважаючи на це, якість роботи виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері освіти у межах чинного законодавства має право вивчати Державна служба якості освіти України. При цьому звертаємо увагу, що кадрові рішення щодо керівника органу управління освітою приймає виключно засновник.

**УВАГА! КОНСУЛЬТАЦІЮ ЕКСПЕРТІВ АМУ МОЖНА ОТРИМАТИ,
НАДІСЛАВШИ ЗАПИТ У БЛОЦІ “КОНСУЛЬТАЦІЇ”
НА САЙТІ АСОЦІАЦІЇ AUC.ORG.UA**

ВЕРХОВНИЙ СУД: ПРИЙНЯТЕ В УМОВАХ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ РІШЕННЯ КОЛЕГІАЛЬНОГО ОРГАНУ Є НЕЗАКОННИМ

У Постанові від 20 березня 2019 року у справі № 442/730/17 Велика Палата Верховного Суду висловила правову позицію стосовно визначення підстав для скасування рішення колегіального органу (місцевої ради), які є наслідком вчинення корупційного правопорушення одним із членів цього органу (депутатом).

Таким чином Верховний Суд сформував єдину правозастосовну практику та вирішив виключну правову проблему застосування положень ст. 59-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та ч. 2 ст. 35 Закону України «Про запобігання корупції», зазначивши, що у такій ситуації перевагу має спеціальний закон, яким є Закон України «Про запобігання корупції». Варто відзначити, що Суд у Постанові послався на Методичні рекомендації щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, затверджених рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 29 вересня 2017 року № 839.

Отже, Велика Палата Верховного Суду вважає, що рішення, прийняті в умовах конфлікту інтересів, необхідно визнавати незаконними з урахуванням вимог Конвенції ООН проти корупції, національного законодавства і тих негативних наслідків для самого існування демократичного суспільства, яке спричиняє корупція.

При цьому Суд відзначив, що не лише особа, у якої вбачається конфлікт інтересів, зобов'язана йому запобігати. Такий обов'язок прямо покладено на відповідну постійну комісію місцевої ради та на кожного депутата місцевої ради, який обізнаний з наявністю конфлікту інтересів у іншого депутата місцевої ради (статті 47, 59-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»). Для встановлення порушення процедури прийняття рішення визначальним є сам факт участі депутата у його прийнятті за наявності конфлікту інтересів (незалежно від того, є він потенційним чи реальним), а не вплив такого голосування на прийняте колегіальним органом рішення з урахуванням наявності кваліфікованої більшості. Прийняте в умовах реального конфлікту інтересів у одного з депутатів рішення органу місцевого самоврядування компрометує, спалює таке рішення та, як наслідок, нівелює довіру суспільства до органів місцевого самоврядування в цілому. Велика Палата Верховного Суду зазначила, що особа, яка набула певних прав за таким рішенням, може звернутися до відповідного органу про розгляд заяви у встановленому законом порядку.

З повним текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 20 березня 2019 року у справі № 442/730/17 (провадження № 14 557цс18) можна ознайомитися на сайті АМУ www.auc.org.ua у новинах за 9 квітня.

Нагадаємо органам місцевого самоврядування, що окрім правової позиції Великої Палати Верховного Суду, є Рішення Конституційного Суду України від 16.04.2009 р. N 7-рп/2009, яким дано офіційне тлумачення частини десятої статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Вважаємо, що за таких умов практичне застосування частини першої статті 67 Закону України «Про запобігання корупції» можливе лише з урахуванням абзаців 4-6 пункту 5 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 16.04.2009 р. N 7-рп/2009.

*** * Досвід європейських міст

Лахті, Фінляндія

Місто повністю відмовляється від кам'яного вугілля

З 1 квітня цього року Лахті стане першим великим містом Фінляндії, яке повністю відмовиться від використання кам'яного вугілля.

Протягом кількох попередніх місяців компанія Lahti Energia використала останню партію цього палива і з квітня місто повністю переходить на поновлювані джерела енергії. Ще десять років тому кам'яне вугілля становило більше половини з усіх джерел енергії у теплоенергетиці міста. Невеличкий запас цього палива залишиться на випадок екстрених ситуацій.

Місто Лахті вводить в експлуатацію нову екологічну біокотельню Kumijarvi III потужністю 190 МВт. Тепер частка поновлюваного біопалива та палива вторинного походження у сфері теплозабезпечення міста перевищить 80%, відповідно суттєво знизяться викиди вуглецю у повітря. В якості палива котельня використовуватиме біомасу - відходи різних виробничих етапів переробки деревини.

За даними Lahti Energia, установка майже повністю працює на замкнутому циклі і споживає воду тільки для охолодження. При цьому в місцеве озеро Весіярві скидається конденсат, який за ступенем чистоти перевершує питну воду. Інвестиції в проект склали 165 млн євро. За висновками експертів, спочатку енергія з поновлюваних джерел енергії буде дорожчою, але у довгостроковій перспективі місто, яке переходить на циркулярну економіку, виграє.

Лахті позиціонує себе як найбільш екологічне місто Фінляндії і третій рік поспіль бореться за звання «Зеленої столиці Європи» (зараз вибирають European Green Capital 2021).

Цікаво, що 94% всіх побутових відходів у Лахті переробляються в енергію або сировину. Електрику і тепло місто отримує також від залишкових продуктів виробництва підприємств лісової промисловості.

Сміття жителів Лахті викидають у сім різних баків, а використаний пластик спалюється таким чином, що шкідливі викиди не потрапляють у навколишнє середовище.

За матеріалами сайту ecotown.com.ua

Лондон. Велика Британія

Місцевий податок на забруднюючі автомобілі

Починаючи з квітня поточного року водії старих та найбільш забруднюючих атмосферу автомобілів мають сплачувати додатковий збір за в'їзд у центр Лондона до так званої «зони ультранизьких викидів». Більшість автомобілів, які не відповідають вимогам, додатково до вже існуючого збору проти перезавантаженості

на дорогах повинні платити 12,50 £ за в'їзд у зону «ULEZ».

Очікується, що новий податок щодня стягуватиметься з близько 40 тисяч авто. Такий крок має зменшити забрудненість столиці Великої Британії.

Транспортні засоби можуть бути перевірені за допомогою онлайн-чекінгу, втім, влада міста визначила перелік тран-

спорту, що не відповідає вимогам: мотоцикли, які не відповідають стандартам Euro 3, бензинові автомобілі і мікроавтобуси, які не відповідають стандартам Euro 4, дизельні автомобілі і мікроавтобуси, які не відповідають стандартам Euro 6.

Штраф за несплату нового збору передбачений у розмірі 160£, хоча після першого порушення передбачено лише попередження.

У 2021 році Лондон планує розширити зону стягування збору, щоб охопити всю територію між північною і південною кільцевими дорогами.

За матеріалами сайту www.bbc.com/news

Прага. Чехія

Міська влада стимулює власників екологічних авто

У Празі схвалено рішення, яким дозволено екологічним автомобілям паркуватися безкоштовно у центрі міста. Тобто власники таких машин матимуть безперешкодний доступ до платних паркувальних зон міста.

Цього року власники автомобілів з викидами не більше 5 г вуглецю на 1 км пробігу почали отримувати спеціальні знаки, які дають право не платити за паркування у центрі міста. Окрім електромобілів такий знак можуть отримати й власники авто з гідридними двигунами деяких типів.

Також до кінця 2019 року у столиці Чехії відкриється для споживачів 50 надшвидких зарядних станцій для електричних авто та 9 станцій середньої швидкості.

Таким чином міська влада підтримує власників екологічного транспорту, за прикладом інших міст Євросоюзу. Нагадаємо, ЄС планує скоротити шкідливі викиди легкових авто на 38% до 2030 року. Це частина масштабної концепції Євросоюзу у боротьбі з забрудненням повітря.

За матеріалами сайту ecotown.com.ua

Головна мета децентралізації – підвищення якості послуг та ефективне використання ресурсів, - О.Слобожан на зустрічі із студентами

8 квітня у Києві відбувся круглий стіл на тему «Децентралізація: досягнення, перспективи, виклики. Роль молоді у розвитку громад» для студентів Тернопільського Національного економічного університету. Захід організовано в рамках Проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізує Асоціація міст України за підтримки USAID. Круглий стіл пройшов у приміщенні Асоціації міст України.

Виконавчий директор Асоціації міст України **Олександр Слобожан** привітав учасників та наголосив на тому, що він також був студентом Тернопільського Національного економічного університету і ще у період навчання та за перші роки своєї професійної діяльності в органах місцевого самоврядування познайомився з Асоціацією міст України: «Думаю, вам як студентам буде цікаво послухати те, про що я сьогодні буду розповідати, та, можливо, деякі речі допоможуть вам у наукових пошуках і ляжуть в основу ваших академічних досліджень, курсових або дипломних робіт».

О.Слобожан докладно представив діяльність АМУ, зокрема, інструменти та результати відстоювання інтересів місцевого самоврядування в органах державної влади. Він наголосив, що Асоціація міст України є модератором діалогу міст та державної влади: «На сьогоднішній день до АМУ входить 760 сіл, селищ та міст, в яких проживає 80% населення України. Але наша мета – об'єднати всі громади, як, наприклад, це зробила Федерація канадських муніципалітетів, до якої входить 100% громад Канади».

Виконавчий директор АМУ детально зупинився на реформі з децентралізації. Він пояснив, що її дуже важливо правильно розуміти. «Реформа децентралізації – це неправильне формулювання. Коректніше буде сказати «децентралізація» або «реформа з децентралізації», адже тут мова йде не про трансформацію самого поняття «децентралізація», а власне про набагато глибший процес – коли влада від центру переходить на місцевий рівень, коли громади отримують нові повноваження і обов'язки, а також ресурси на їх реалізацію. АМУ піклується про врівноваження цих процесів та дотримання інтересів місцевого самоврядування на шляху впровадження реформи». О.Слобожан підкреслив, що децентралізація передбачає перетворення 11 тисяч місцевих рад на 1,5 тисячі, однак це в жодному разі не означає ліквідацію населених пунктів. Це означає, що юрисдикція муніципалітетів буде покривати більше сіл, селищ та міст, а самі громади стануть більш ефективними: «Адже головна мета децентралізації – це забезпечення високої якості послуг. Крім того, метою укрупнення громад через децентралізацію є посилення ефективності використання місцевих ресурсів».

Наприкінці заходу студенти мали можливість подискутувати з Виконавчим директором Асоціації міст України, отримали відповіді на питання, зокрема, про те, як Асоціація збирає дані для здійснення аналітики, а також щодо законодавства у сфері децентралізації.

